

Atskaite par dalību konferencē „Ģimenes saimniecības ceļā uz ilgtspējīgāku un elastīgāku lauksaimniecību Eiropā un pasaulē”

29. novembrī 2013, Briselē

Maira Dzelzkalēja: Eiropas Komisijas organizētās konferences mērķis bija, uzsākot ANO izsludināto ģimeņu saimniecību gadu, sākt dialogu par šo jautājumu starp dažādām organizācijām un dažādu kontinentu pārstāvjiem. Konferencē uzsvars tika likts uz ģimeņu biznesa multifunkcionālo lomu – saražot pārtiku, nodrošināt lauku dzīvīgumu, nodot tradīcijas un rūpēties par vides saglabāšanu. Savukārt diskusijas notika par 3 tēmām: 1) ģimenes saimniecību ieguldījums tehnoloģiju attīstībā, konkurences nodrošināšanā un pietiekama pārtikas daudzuma saražošanā pasaulē; 2) inovācijas un zināšanu pārnese; 3) kooperācijas un sadarbības nozīme.

Kā konferences sākumā atzina **Eiropas Savienības Komisārs lauksaimniecībā un lauku attīstībā Dacian Cioloș:** „Konference ir mazliet izaicinoša, jo esam aicinājuši kopā ļoti dažādu un pretēju viedokļu pārstāvjus, bet mūsu mērķis ir uzdrīkstēties izaicināt uz dialogu tos, kas slēpjas dažādās ierakumu pusēs, lai rastu kopīgas līdzāspastāvēšanas un sadzīvošanas scenārijus.”

Konferencē tika uzsvērts, ka ģimenes saimniecību modelis ir ļoti dažāds – gan mazas, gan lielas saimniecības (Argentīnā tie ir tūkstoši hektāru, turpretī Indijā daži simti kvadrātmetru), gan stipri specializētas, gan daudznozaru, gan ar pamata zināšanām lauksaimniecībā, gan ar augstāko izglītību, bet tās visas ir ļoti svarīgas, jo pasaulē ģimenes saimniecības kopā saražo 70% no visas pārtikas, savukārt 30% tiek saražoti investoru uzņēmumos.

Konferencē piedalījās ar prezentāciju 2 darba grupā par tēmu „Ģimeņu saimniecību devums inovāciju attīstībā”.

Faktori, kas bremsē jaunu zināšanu un inovāciju ienākšanu saimniecībās ir - stipras tradīcijas un zināms konservatīvisms, grūti pieejamas jaunākās zinātnes atziņas, dialoga trūkums ar zinātniekiem, slikta starpnozaru un pārrobežu komunikācija. Bieži vien normāla ikdienas prakse vienā nozarē būtu liela inovācija citā.

Galvenie faktori, kas veicina inovāciju rašanos un ieviešanu ir tirgus svārstības, vajadzība pielāgoties tirgus situācijai, ierobežota lauksaimniecības zemes un kvalificēta darbaspēka pieejamība, tāpat arī cilvēciska vēlme padarīt dzīvi vieglāku sev un ģimenei! Inovāciju attīstību un ieviešanu praksē ļoti veicina arī laba sadarbība un dialogs starp paaudzēm, jo jaunajiem parasti ir idejas, bet ir vajadzīga vecākās paaudzes dzīves pieredze un atbalsts!

Runājot par inovācijām parasti pirmais ko iedomājamies ir tieši tehniskā procesa inovācijas, bet bez tām ir vēl arī inovācijas saimniecību vadīšanas un organizatoriskajos modeļos, komunikācijā ar sabiedrību, tirdzniecībā un jaunu produktu attīstībā.

Daloties pieredzē par dažādām inovācijām, kuras attīstījuši zemnieki dažādās Eiropas valstīs pieminēju šādus piemērus:

- 1) Latvijas pieredzi jaunu produktu attīstībā, zemnieku saimniecībai Lielvaicēni kopā ar SIA Lielauces Kliņģeris attīstot medus cukurgailīšus, kas ir devis iespēju paplašināt medus pielietojamību un kurus ir augsti novērtējuši farmaceiti un bērnu vecāki!
- 2) Vācijas ābolu audzēšanas reģiona pieredzi. Šeit zemnieki ir attīstījuši īpašu produktu „Lāzera ābols”, kas ļauj iestrādāt ābolā speciālu ziņu tā saņēmējiem. Šie āboli ir ļoti pieprasīti dāvanām, jo ļauj saņemt ābolu, uz kura ir uzrakstīts novēlējums, vai kāda speciāli adresātam paredzēta ziņa.
- 3) Beļģijas dārzeņu kooperatīva attīstītais zīmols Bel'Oblita, kas popularizē patērētāju jau aizmirstu dārzeņu atgriešanos tirgū. Liels dārzeņu audzētāju kooperatīvs, kuram ir attīstīti tirdzniecības kanāli, 2011 gadā uzsāka projektu, kurā 150 nelielie dārzeņu audzētāji audzē un kooperatīvs zem šīs preču zīmes reklamē un pārdod tādus patērētāju jau piemirstus dārzeņus, kā topinambūri, patisoni, rutki utml.
- 4) Nīderlandes piena lopkopēju uzsāktā separētu kūsmēslo cietās frakcijas izmantošana govju pakaišiem. Ieviešot šādu praksi ne tikai tika uzlabota lopu labklājība, bet arī daudz mērķtiecīgāk ir iespējams izmantot visas kūsmēslos esošās barības vielas, jo ir iespēja augu papildus mēslošanā izmantot šķidro frakciju, kura daudz efektīvāk un ātrāk iedarbojas uz augiem, savukārt cieto frakciju, pēc to izmantošanas govju pakaišiem iestrādāt laukos pirms augsnes apstrādes.
- 5) Beļģijas piemērs reklamējot precīzās tehnoloģijas augu aizsardzībā. Tika uzaicināti jaunieši ierasties ar savām līgavām. Neviena no viņām nesaslāpināja savu līgavas kleitu!
- 6) Vācijas Bavārijas reģionā, 60 govju ganāmpulka saimnieks meklēja risinājumu, kā kūts slidenās betona grīdas padarīt dzīvniekiem nekaitīgākas. Saimnieks uzkonstruēja iekārtu, ar kuru gludās grīdas padarīt neslidenas.

Secinājumi:

Konferences noslēgumā dalībnieki atzina, ka viena no problēmām, kas neļauj ģimeņu saimniecībām attīstīties ir likumdošanas uzliktais slogs jeb birokrātija, jo ģimenes saimniecībām nav iespējas algot papildus juristus, speciālistus, konsultantus. Birokrātija ģimenes saimniecībām neļauj kāpināt produktivitāti, jo daudz laiks ir jāpavada kārtojot bezjēdzīgus papīrus, un tas mazina radošumu un neveicina jaunu ideju rašanos (inovācijas). Šis komentārs tika izteikts plenārsēdē, lai politiķi par to padomā, jo likumdošanas vienkāršošana būtu būtisks solis it īpaši mazo un vidējo saimniecību attīstībā. Tāpat, lai stiprinātu ģimeņu saimniecību konkurētspēju ir jāatbalsta investīcijas, zinātne&inovācijas, apmācības un kooperācijas attīstība. Svarīga ir tādas likumdošanas izveide, kas ar nodokļu un citas politikas palīdzību nodrošinātu jauno lauksaimnieku ienākšanu biznesā.

Agita Hauka norāda, ka konferencē, par ģimeņu saimniecību vajadzību un pozitīvo ietekmi uz lauku apdzīvotību, nodarbinātību, vides saglabāšanu un ilgspejību, praktiski, piekrita visi - pārstāvji no visiem kontinentiem. Par globalizācijas, zemes un sēklas materiālu koncentrēšanu vienās rokās bīstamību un postošo ietekmi uz zemnieku izdzīvošanu un dzīvošanu savās senču zemēs ir satraukušies lauksaimnieki visā pasaulē. Un šī konference deva iespēju katrai valstij izteikt savu bažu un neapmierinātību.

2014.gads ir starptautiskais Ģimeņu saimniecību gads, kurā tiks aktualizēts un diskutēts par šīm visas pasaules zemnieku problēmām. ES un katrai dalībvalstij ir jādomā kā atbalstīt/motivēt ģimenes saimniecību, lai tā ražotu pārtiku savai ģimenei un saimniekojot, uzlabotu ģimenes materiālo stāvokli. Mums visiem kopā ir jā rūpējas par to, lai zemnieks nenonāktu verdzībā .

Ģimenes lauksaimniecības gadu izmantos, lai popularizētu lauku dzīvotspēju. Mums jāapzinās, ka ģimenes saimniecība ir izdevība saglabāt gan apdzīvotību, gan nodarbinātību, gan vidi, gan tradīcijas. Katrs zemnieks ir tiesīgs izvēlēties savu saimniekošanas veidu un jaudu, nodrošinot ģimenes pārticību. Katrā valstī ir atšķirīgi saimniecību lielumi un jaudas, jo katrai valstij zemes hektāri ir tik cik ir un visi iedzīvotāji ir tiesīgi uz cilvēka cienīgu dzīvi. Tāpēc katra valsts ir atbildīga par savas lauku teritorijas apdzīvotības saglabāšanu, jo ģimenes saimniecību sociālā nozīme savā ciematā un valstī ir ļoti liela. Video sveicienā konferences dalībniekiem princis Čārlzs teica, ka mazās ģimenes saimniecības ir visdrošākais valsts pamats.

Lai Latvijā veicinātu saražotās lauksaimniecības produkcijas pieaugumu un realizāciju, ir jāveicina lauksaimnieciskā izglītība, kooperācija un lepnums par to , ka esi zemnieks. Jāsaimnieko tā, lai saviem bērniem un bērnu bērniem zemnieks var nodot saimniecību tādu kāda tā ir šobrīd (vides saglabāšanā) vai vēl labāku-zaļāku. Jāveicina saimnieciskās darbības dažādošana. Lauksaimnieki nedrīkst norobežoties no kopīgās lauku vides veidošanas. Valsts politikai ir jābūt vienojošai (nevis šķirojošai) un, tad arī Latvijā nebūs cilvēktiesību problēmas un daudzas citas problēmas pazudīs.

Konferencē Latviju pārstāvēja:

Maira Dzelzkalēja

Paraksts

Agita Hauka

Paraksts

